

STEFANO BENNI

Nyugodt repülés

Aline ezredszerre járta a menekülés és pusztulás táncát, kanyargó kezei ezerszer ismételt rituális mozdulatokat rajzoltak a levegőbe, és az emberek nem értették, mennyi sors és mennyi jövő rejlik ezekben a mozdulatokban. Jobban szerettek tudomást sem venni róluk, elfordították a tekintetüket; ki félelemből, ki közönyből. De az a tánc hamar a magasba repítette őket, fel a felhők fölé, távol minden földi bizonyosságtól. Aline táncolt, levetette a sárga mentőmellényt, felvette a rejtelmes maszkot, s fújta az ismerős nótát:

– Szükség esetén az oxigénmaszk magától kiold az erre a célra elhelyezett tartókból. Tegyük arcuk elé a bemutatott módon, és lélegezzenek nyugodtan...

Végül Aline kitárta karjait, aztán összezárta őket, a távolba mutatott, tekintete egy utolsó jövőmondó fohász alatt végigpásztázott a jelenlévőkön.

– Ezen a repülőgépen három vészkijárat található... keressék meg az önökhöz legközelebb esőt...

És Aline három ördögűző mozdulatot tett.

– Az Alispring légitársaság tisztelettel köszönti önöket londoni járatán, és kellemes utazást kíván. Megkérjük önöket, ellenőrizzék, hogy biztonsági öveik be vannak-e csatolva, mobiltelefonjaik ki vannak-e kapcsolva.

Aline pördült egyet és eltűnt. Odaért saját üléséhez, becsatolta övét a felszálláshoz. A tánc alatt már feltérképezte, ki lesz az ő embere ezen az úton. Közel huszonöt év repülési tapasztalatot és húszezer repült órát tudhatott maga mögött. Talán egy kicsit fáradt volt, és arcán kezdett nyomot hagyni az idő, de még mindig szép nő volt, combja hosszú, haja rézvörös, mosolya pedig gyerekeknek is, felnőtteknek is eloszlatja félelmeit. Szokásává vált, hogy az üdvözlőtánc alatt minden alkalommal végigfürkészsze az utasokat, hogy gyakorlott elméje előre jelezhesse neki, ki lesz

Stefano Benni (1947. aug. 12.) író, újságíró, dramaturg, forgatókönyvíró, humorista. Számos napilapnak (L'Espresso, Panorama, Il Manifesto, La Repubblica), folyóiratnak (Il Mago, Linus, Cuore, Tango) dolgozott, humoristaként fellépett a tévében, dramatisztált és rendezett filmeket (saját regényéből is), írt darabokat színházaknak. 1999-től évente nemzetközi jazz-fesztivált is szervez. Újságíróként kezdett publikálni a '80-as években, és már a kezdetektől a kortárs olasz próza legjobbjai között tartották számon. Eddig tizenhárom regénye és tizenhárom novelláskötete jelent meg. Erős szatirikus látásmód és az emberi természet reális, lemeztelenített ábrázolása jellemzi, egyes elbeszélései és regényei az utóbbi évtizedek olasz társadalmának kíméletlen korrajzát adják. Gyakoriak a szójátékok, neologizmusok, különféle irodalmi stílusok paródiái. Képzelt helyzeteiben, világában a szatíra mellett többször megjelennek a tudományos-fantasztikus stílus elemei is. Rajongói létrehoztak egy online enciklopédiát, a Bennilógiát, amelyet kizárólag neki és világainak szenteltek, és teljes egészében az olvasói szerkesztik.

azon a járaton a Probléma. A bajkeverő, az aggodalmaskodó, a rettegő, a hisztérikus; az, aki egész út alatt igény tart majd a figyelmére és türelmes gondoskodására. Az, akit ő majd végighallgat, elkápráztat és lecsendesít, mert ez a munkája, és még ha ez a mostani az egyik utolsó repülése is, még mindig fontos neki, hogy jól tegye a dolgát. A Probléma a 14K ülésen ült. Egy unott, újságot olvasó menedzser és egy fiatal lány között, akit már megfelelően érzéstelenített az I-podja. Kövér, izzadt férfi volt, szeme kidülledt, mint a békáknak, és sárgás kabátot viselt, olyan hányásszínűt. Sárgás volt az arcszíne is. Nyilvánvalóan az a jól ismert utas típus volt, az előre tervezés és az emésztő félelem netovábbja. Jól van, mostantól a neved mister Anyámasszony Katonája, gondolta Aline, én a tied leszek, te meg az enyém. Anyámasszony Katonájának volt egy ketrece is egy macskával, amit már a felszállás kezdetétől mindennek nekiütött, és közben folyamatosan morgott: az emberek miatt, akik nem ültek a helyükre, a repülőgép kényelmetlensége miatt, a szűk helyek miatt... Nem volt nehéz feltérképezni az idegállapotát. Ő volt az egyetlen, aki feszült figyelemmel hallgatta végig az instrukciókat, hogyan kell felfújni a mentőmellényt. Az „oxigénmaszk” szóra hangosan lélegzett. Folyamatosan tekergette a légkondicionáló gombját. Térdét nekinyomta az előtte lévő ülés támlájának, készen arra, hogy a végsőkig küzdjön, ha valaki ki akarna hasítani valamennyit a számára rendelkezésre álló térből. Izzadt, mint sajt a napon. És közben még a macska is nyivákolni kezdett, gazdájával együtt érezve panaszkodott. Anyámasszony Katonája pillanatnyilag éppen a felszállás miatt aggódott, de Aline jól tudta, amint eléri a repülési magasságot, mindenben háborogni kezd majd. Ami be is következett.

Egészen pontosan egy perccel az indulás után, háromezer méteres magasságban Anyámasszony Katonája a levegőbe emelte egyik ujját, jelezve, hogy igényt tart szolgálataira.

– Elnézést, hölgyem – mondta –, nem ülhetnék át oda előre? Itt rettenetesen szűkösön vagyok, és a macskát sem tudom hova tenni.

Aline mosolygott.

– Természetesen, uram. A második sor megfelel? Az ülések valamelyest szélesebbek ott, és több hely van a ketrecnek is.

Anyámasszony Katonája nagyra meresztette a szemét, a kimerült akadémikusok hitetlenkedésével. Dűnnyögött, felállt, nekiütötte a ketrecet a szomszéd lány fejének, feneke odacsapódott egyszer jobbra, egyszer balra, majd elfoglalta új helyét.

– Minden rendben? – kérdezte Aline.

– Nem lehet becsatolni az övet – mondta Anyámasszony Katonája.

– Megengedi, hogy segítsek, uram? – kérdezte Aline, és gyakorlott, vékony kezével áthúzta az utas pocakján az üdvöztető szalagot. Aztán újabb mosoly kíséretében sarkon fordult és eltűnt. Anyámasszony Katonája nyolc percig bírta. Aztán felemelt ujjával ismét odaintette.

– Elnézést, kisasszony – mondta –, működik a légkondicionáló? Úgy érzem, rettenetesen meleg van idebenn, alig kapok levegőt.

– A belső hőmérséklet huszonkettő fok, uram – felelte Aline –, de a légkondicionáló is működik, és hamarosan érezni fogja frissítő hatását.

– Reméljük – morogta Anyámasszony Katonája.

– Miááúú – mondta a macska.

És a ketrecből mereven bámulta Alinét. Kövér volt, és hányásszínű ő is. Egy négy lábú Anyámasszony Katonája.

– Utazott már a cicusa? – kérdezte Aline.

– Néhányszor... a repülőgép nem macskának való... nem is embernek, énszerintem... Maga hogyan képes egy ilyen szűk folyosón dolgozni?

– Megszokja az ember, uram – felelte Aline.

Megvizsgált egy síró kisfiút, ellenőrzött egy biztonsági övet és elment az italoskocsiért. Amikor Anyámasszony Katonája mellett haladt el, látta, hogy az hátratekert nyakkal nézeget maga mögé. Nagyon izgatottnak tűnt.

– Adhatok valamit inni, uram?

– Nem – mondta az –, de jöjjön közelebb egy pillanatra, mondanom kell magának valamit...

– Amint végzek ezzel a körrel, visszajövök magához.

– Ajánlom is – mondta Anyámasszony Katonája, és a hangjában árnyalatnyi félelem bujkált.

Határozottan nagyon nehéz utas... Aline, mint egy jó anyuka, langyos gyümölcslevekkel, nedves kekszekkel és kőkemény krékerekkel látta el az utasok felét. Aztán visszatolta a kocsi. Magán érezte Anyámasszony Katonája tekintetét, amint minden mozdulatát követi. Visszament hozzá, ezúttal mosoly nélkül. Soha nem szabad túlságosan bátorítani őket.

– Hallgatom, uram.

– Nézze... nem akarok vészmadárnak tűnni, de... látja azt az embert az ötödik sorban?

– Látom.

– Nos, hát... ne gondolja, hogy rasszista vagyok... azt hiszem, arab...

– És akkor?

– Hogyhogy „és akkor”? Nem látta? Kihúzott valamit a zsebéből... valamit, ami időzítőnek tűnt...

Aline sóhajtott. De hát kötelessége volt ellenőrizni. Diszkréten megtette, majd visszament.

– Az úrnak az ötödik sorban egy kézi számológép van a kezében. A repülés alatt megengedett a használata. És hallottam beszélni a beszálláskor, nem arab, szicíliai.

– Ó – mondta Anyámasszony Katonája –, ne haragudjon, de tudja, annyi mindent lehet hallani... a televízióban, az újságokban... nem biztonságos már repülni.

– A mi társaságunk biztonsági ellenőrzőrendszerét mindenki irigyli – mosolygott Aline. – Negyven év alatt egyetlen balesetünk sem volt.

– Mindig van egy első alkalom – morogta Anyámasszony Katonája komoran.

Fárasztó, idegesítő, ijedt, és még vészmadár is. Ennél rosszabb csak néhány rézszeg lehetne. De türelem, gondolta, még néhány repülés, és vége. Megigazította a haját és bement beszélgetni a kabinba a másik stewardesshez, a fiatal, szőke, ezer órát repült Barbarához.

– Van valami gondod? – kérdezte anyaián.

– Ó, csak semmiségek – mondta Barbara. – Egy kislány, aki szerintem hamarosan a lelkét is kihányja. Meg egy öregúr, aki gavallért játszik.

– Jó neked – nevetett Aline. – Nekem meg egy aggodalmaskodó hájpacnim van, aki retteg a merényletektől.

– Láttam – nevetett Barbara. – Még szerencse, hogy a tieid között van. És láttad a tizenötös sorban a szőke pasit? Nem rossz, ugye?

– A bajszos fiú mellett?

– Igen. Neked tetszik?

– Verd ki a fejedből. Indulás óta kéz a kézben ülnek. A két fiú.

– Ugyan már – csodálkozott Barbara.

– Húszezer óra a levegőben sok mindenre megtanít – nevetett Aline –, bár talán tévedek. De biztosan nem tévedek, ha azt mondom, Anyámasszony Katonája megint felhúzza magát valamin, és mindjárt hívni fog.

Még ki sem mondta, a stewardesseket hívó lámpa máris világítani kezdett. Természetesen a 2C ülés volt.

– Valami probléma, uram? – kérdezte Aline. A férfi egyre rosszabbul volt, ingét kigombolta, tarkóján izzadságcseppek gördültek.

– Kisasszony, talán túlzónak tűnhet, de most tényleg jól láttam. Nem lehet folyadékot hozni a fedélzetre, ugye?

– A szabály szerint nem, de az ellenőrzést végző személyzettől is függ...

– Jól van, látja azt a lányt? Azt ott, akinek olyan keleti vonásai vannak? Éppen most fogott meg egy flakont, és össze-vissza dörzsöli... Talán fel akarja robbantani...

– Igazán nem hiszem, uram. Mindenesetre megyek és ellenőrzöm – sóhajtott Aline.

Éz a pasas osztályon felüli. Messze idegesítőbb és tébolyultabb, mint gondoltam. Ment, ellenőrzött. A lány éppen egy foltot próbált kitisztítani a nadrágjából egy flakon ásványvízzel. Még hogy dinamitos merénylet.

– Legyen nyugodt, uram – tért vissza Aline, egy kissé erőltetett mosoly kíséretében. – Csak víz, itt a fedélzeten kapta tőlünk.

– Lehet – mondta Anyámasszony Katonája, és duzzogva az ablak felé fordult.

A stewardessnek egy pillanatra büntudata támadt.

– Fél óra, és földet érünk – mondta. – Szeretne addig enni valamit?

– Nem – felelte udvariatlanul Anyámasszony Katonája –, nem szeretem ezeket az instant ételeket. És különben is, nagyon kell vigyáznom.

– Mire, uram?

– Az étel mérgezett is lehet, ahogy nemrégiben megesett egy szingapúri járaton. Maga nem olvas újságot? És ellenőrzésem alatt kell tartani mindent, ami ezen a gé-

pen történik – mondta Anyámasszony Katonája örült tekintettel. – Hát nem érti? Mindannyiunknak nyitva kell tartanunk a szemünket, az itt jelen lévők közül bárki lehetséges merénylet lehet, és ahelyett, hogy teletömi őket üdítőkkal, maga is jobban tenné, ha inkább rajtuk tartaná a szemét. Hogyan lehet ennyire nyugodt?

– Ez egy nyugodt járat. Maga mindenhol gyanús alakokat lát – mondta Aline.

– Hát persze, hogy látom őket – mondta Anyámasszony Katonája. – Nézze meg azt a szakállas férfit. Nem olasz. Arab újságot olvas...

– Nem arab, görög – sóhajtott Aline.

– És a szomszédja, az sötét képű nőszemély, látja? Amelyik a kézipoggyászát cibálja le... mit kereshet? Nem egy puszkagolyó az ott?

– Uram, az ott egy rúzs.

– Ne vessen csak ki nyugodtan, nézzen csak bolondnak, de maga túlságosan is magabiztos – mondta Anyámasszony Katonája haragosan. – Én mondom magának, mindenkire gyanakodni kell.

– Huszonöt éve repülök. Úgy gondolom, van bizonyos tapasztalatom, azonnal észrevenném, ha valami gyanúsat látnék.

– Be fogom bizonyítani, hogy téved – mondta Anyámasszony Katonája. – Van valaki ezen a gépen, akit nem vett észre.

– És mondja, ki lenne az?

– Egy kövér és idegesítő úr macskával – suttogta Anyámasszony Katonája.

– Látom, jobban van, már tréfálkozni is megjött a kedve – mondta Aline könnyebbülten.

Anyámasszony Katonája elvörösödött és felfújta magát. Hangja elvékonyodott, mint egy dühöngő gyereké.

– Nézze, maga huszonöt éve repkedő stewardess kisasszony, talán maga már hozzászokott a félelemhez. Én nem. Évekig nyeltem, nap mint nap. Láttam a tévében a képeket, olvastam újságot, beszédeket hallgattam, és mindegyik a mélységes aggodalom egy újabb kézzúrását döfte a húsomba. És én nem reagálhattam, hisz csak a szakértők érthetik ezt, csak a hatalmasok ismerhetik a részleteket, minden titkos, a fekete dobozokban vagy a szobákban, ahol összeesküvéseket szőnek, és nekünk csak a félelem marad. A félelem azoktól, akiket maguk mutogatnak nekünk; minden nap újabbakat mutatnak, távoli országokban, akik mind ellenünk harcolnak, minden nap egy újabb ellenség. És az életem megtelt félelemmel, csordultig telt, és nincs már kedvem élvezni azt... Ez az igazság, kisasszony...

– Ugyan már, uram...

– Hagyja, hogy végigmondjam. Megmérgezték az életemet félelemmel, és én bosszút fogok állni. Most az egyszer, kisasszony, én félemlíttem meg magukat. Nem is kérdezi meg, hogyan?

Jobb, ha eleget teszek a kívánságának, ez nem normális, gondolta magában Aline.

– Hogyne, uram, mesélje csak el. De ne izgassa fel magát, már majdnem megérkeztünk.

A férfi arca gúnyos mosolyra húzódtott.

– Maguk precízen és szadista módon összeállították nekünk a listát, kiktől kell félnünk: az araboktól, a táliboktól, a csecsenektől, a globalizációellenesektől, a bajszos és szakállas terroristáktól. Minden szigorúan a maguk irányelvei alapján. De gondolja csak meg, ha váratlanul valaki, aki nincs a feketelistájukon, egy normális ember, a világ legnormálisabb embere, hirtelen rettegni való ellenségévé válna.

– Milyen emberre gondol?

– Olyanra, mint én. Akkor minden a levegőbe repülne, előítéletek és fémdetektorok, bombázások, óvintézkedések és ellenőrzések. Gondoljon bele, kisasszony: egy kövér, jelentéktelen férfi egy biztonságérzetet nyújtó macskával valami folytán felszáll egy repülőre. Indulás előtt szétküld az újságoknak egy levelet, amelyben bejelenti, hogy felrobbantja ezt a repülőt. De ebben a levélben, amelyet holnap fognak megkapni, a kövér úr nem ad magyarázatot a miéltre, sem a hogyanra, nem magyaráz semmit, semmit abból, amit most magának elmesélek, kisasszony. Magának elmondtam az okot, de nem fogom elmondani a módját, csak azt mondom el, hogy szakács vagyok, hogy tanultam kémiát, hogy a bombám a macskám, és hogy a citromsavhoz van köze...

– Most már elég, uram, ön túlzásba esik, nekem pedig fel kell készülnöm a landolásra – mondta Aline bosszúsan.

De a férfi megfogta az egyik karját.

– Nem, kisasszony, nem lesz itt landolás. Maga miatt sajnálom, mások bűneiért fog fizetni. De hamarosan én már nem fogok félni, mindenki más fog félni. Mostantól kezdve mindenki félni fog a kövér, macskás férfiaktól, így együtt, vagy külön-külön is. A pszichológusokat, szociológusokat, kriminológusokat majd sorra kifaggatják a kóros elhízás veszélyeiről, az állatkedvelők és a finom konyha veszélyeiről. És a nyomozók majd titkos szekták, régmúlt események, ideológiák és fanatikusok után kutatnak, és tűzhelyek között csak a jelentéktelen negyven évemet találják majd. Minden normalitást szabotálnak. Mit tesznek majd akkor? Megszállják a szakácsok országát? Sorompókat állítanak fel a repülőtereken a nagyon kövérek számára? Különleges börtönöket terveznek a macskáknak?

– Most már elég, uram – mondta Aline, és kihúzta a karját. – Maga őrült, és zavarja a többieket.

Gyors léptekkel a stewardhoz ment, hangja kicsit izgatottan csengett.

– Van egy kóros hazudozó a második sorban, egy kövér férfi. Nem hiszem, hogy veszélyes lehet, de meg kellene egy kicsit nyugtatnod.

– Rendben. Az a férfi abban a rettenetes színű kabátban? Az, amelyik olyan gúnyosan vigyorog?

– Ő az. Na, ne vess csak, idióta...

– Még csak az kéne, hogy egy ilyen alaktól is megijedjünk – mondta a steward.

– Na persze – mondta Aline.

A macska szívbe markolóan, élesen felnyávogott. Aztán a robbanás.